

Останніми роками українці масово виїжджають за кордон. Хтось – на заробітки, хтось – на навчання. Статистика різна, але більшість експертів схиляються до думки, що з нашої країни виїхало вже 10 млн громадян. Переважно це – люди працездатного віку. Основна причина полягає у низькому рівні життя. Проте є люди, які живуть у рідній країні, а працюють на закордонні фірми, отримуючи кошти в іноземній валюті. Погодьтеся, краще жити за українськими цінами, у рідному будинку з власною родиною, але мати «західний» дохід, аніж їхати до Європи, де прибирати, виконувати брудну роботу, жити окремо від родини та отримувати хоча й тамтешню зарплату, але й їхні ціни. ІТ-спеціалісти, дизайнери, фотографи за умови знання англійської мови мають усі шанси, не виїжджаючи з України, працювати на західного роботодавця.

«Вечірка» познайомилася з **Олексієм Кузнєцовим**, зараз засновником конкурсу «Фаворити Успіху» і фрілансером зі стажем 10 років – у минулому. Чоловік багато років працює в ІТ, хоча фахової освіти не отримав. Олексій погодився розповісти для «Вечірки» про нюанси роботи на закордонних замовників.

Скільки платять

Наприкінці 1990-х Олексій лише починав кар'єру програміста. Працював в одному зі столичних офісів, заробляючи на місяць 150–200 дол. Він створював програмне забезпечення. На одному з американських сайтів, яким програміст на той час часто користувався, помітив помилку у написанні коду. Оскільки письмову англійську Олексій знав, то зв'язатись із представництвом компанії проблеми не становило. Отже, він написав американцям, що помітив помилку на сайті. Через деякий час йому відповіли із США та запропонували виправити помилку, а також написати комп'ютерну програму для американського сайта. Два тижні Олексію дали на виконання роботи та сплатили за цей час 7,5 тис. дол.! Працювати на столичну фірму більше сенсу не було,і програміст звільнився, перейшовши повністю на фріланс.

- *Це були просто шалені гроші за два тижні роботи*, – згадує він.

Таким чином, опинившись у потрібному місці в потрібний час, Олексій зрозумів, що хоче працювати з іноземними замовниками.

«Вечірка» поцікавилась найпопулярнішими іноземними ресурсами для фрілансерів. До речі, сплачують іноземці, як правило, за роботу погодинно.

Найбільша біржа – Upwork. Тут можуть знайти роботу як програмісти (середня ставка– 40 дол. за годину), так і дизайнери (35 дол.), перекладачі, копірайтери (35 дол.), бухгалтери (40 дол.), маркетологи (50 дол.) та інші спеціалісти. Є багато закордонних стоків для фотографів – Shutterstock, iStockphoto.com, Dreamstime, Depositphotos.

Тетяна Бокша, фотограф, менеджер по роботі з фотографами у фотобанку Depositphotos, розповідає про принцип роботи фотобанків: одне і те саме фото можуть купити необмежену кількість разів. Розмір відрахувань автору за кожне скачування залежить від того, було фото куплене за передплатою або в пакеті, зазвичай це становить від 0,30 до 26 дол. при покупці за розширеною ліцензією. Тобто одне фото може заробити кілька сотень доларів.

- Щоб мати стабільний постійний дохід, потрібно підходити серйозно і структуровано до заробітку на фотобанках. Це може бути не основний дохід, пробувати може кожен, у тому числі починаючі фотографи, які мають дохід від комерційних зйомок. Для цього не обов'язково мати дорогу техніку, напівпрофесійної камери буде достатньо, але все ж для фотобанків важлива якість, оскільки клієнт може придбати фотографію для друкованої реклами. Для тих же, хто знімає на телефон, існують мобільні фотобанки, там достатньо розділення для Інтернету, – розповідає Тетяна.

Як «підчепити» замовника

Олексій зареєструвався на декількох закордонних біржах для фрілансерів. Роботи було вдосталь, згадує чоловік, було потрібно лише встигати брати завдання. Американські замовники найщедріші, зазначає чоловік. Найгірші замовлення – від китайців. Вони і сплачують мало, і намагаються «кидати». Основні конкуренти українців на фріланс-біржах – індійці. Вони мають перевагу у гарному знанні англійської та дешевій рабсилі.

- Якщо українець хоче заробляти як європеєць, приблизно від 20 дол. на годину, то індусів часто задовольняють 2 дол. Звичайно, що компаніям, які набирають програмістів «оптом», краще набрати 100 індійців, ніж українців, – розповідає Олексій.

Зацікавити замовника допоможе правильно оформлений профіль на біржі, портфоліо та якісне виконання тестового завдання.

А от з приводу фото, які найкраще продаються, Тетяна зазначає, що їхня тематика – це сім'я, щасливі люди, успішні бізнесмени, здоровий спосіб життя, спорт і подорожі.

Чи потрібна англійська?

Запитую Олексія, чи добре потрібно знати англійську, щоб шукати собі замовників за кордоном.

- На той момент, коли лише починав, знав англійську погано, лише на шкільному рівні і трохи технічну. Але читати документи та переписуватися із замовником міг, – розповідає Олексій.

Однак потрібно враховувати, що все залежить від тієї ніші, яку ви обрали. Наприклад, дизайнеру чи програмісту потрібно лише зрозуміти, що від нього хоче замовник. А от якщо людина працює з текстом, наприклад копірайтинг або SMM, то знання англійської має бути високим.

Щодо фотографів Тетяна Бокша пояснює:

- Щоб покупець міг знайти фотографію в пошуку, вона має бути коректно прописана англійською. Тому бажаний рівень вище середнього плюс завжди мати під рукою онлайн-перекладачі.

Чи працювати офіційно?

На численних форумах фрілансери обговорюють, чи варто сплачувати податки та з якої суми потрібно працювати офіційно. Існує думка, що начебто якщо заробляєш менше 300 дол. на місяць, то податкова не зацікавиться. Чи це так, ми поцікавились у **адвоката Goldarb. Advice Якова Гольдарба:**

- Усі картки, якими ми звикли користуватися, на кшталт Приват24, розраховані не на здійснення підприємницької діяльності, а на побутові транзакції. Немає ліміту, після якого ви зацікавите податкову. Податкова має право отримувати інформацію про будь-які надходження.

Адвокат розповів про випадок, коли український банк заблокував транзакцію та відправив гроші назад через те, що отримувач використовував картку фізичної особи для здійснення підприємницької діяльності.

Яков Гольдарб зазначає, що оподатковувати свої находження з-за кордону можна двома способами:

1) якщо особа не зареєстрована як підприємець, а є звичайною фізичною особою, тоді прибуток оподатковується як податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). Доведеться сплатити 18 % від прибутку + 1,5 % – військовий збір;

2) особа реєструється як приватний підприємець та обирає найбільш відповідний КВЕД до її діяльності. Є дві системи оподаткування для підприємців: менш вигідна загальна (40 % податкового навантаження) та більш вигідна спрощена (єдиний податок 5 % + 819 грн єдиного соціального внеску). Єдиний податок можливий також при укладанні зовнішньоекономічних контрактів (такі укладають фрілансери, які працюють на закордонних замовників).

- У першому випадку людині доведеться сплатити 19,5 % від свого прибутку. При цьому виплати не йдуть до Пенсійного фонду. Тобто у майбутньому людина не матиме права на призначення пенсії за ті роки, коли не сплачувала внесків до Пенсійного фонду. Тому вважаю другий варіант більш вигідним – і податок менший, і внески йдуть до Пенсійного фонду, – зазначає адвокат.

Як виводити кошти?

У групі для фрілансерів у Фейсбук активно обговорюють проблему виводу зароблених грошей. Дійсно, деякі платіжні системи не діють у нашій країні. Так, дехто з фрілансерів навіть зазначає, що доводиться відкривати картку у сусідній Польщі та їздити туди отримувати готівку. Але мої респонденти налаштовані оптимістичніше.

Олексій Кузнєцов розповідає, що для отримання гонорарів користується Приватом. Так, закордонний замовник надсилає гроші у доларах (SWIFT-платеж) на рахунок фрілансера. Тут виконавець переводить цю суму на свою банківську картку та отримує готівку у доларах у касі банку, оскільки на території України отримати готівку у доларах чи євро через банкомат неможливо.

Основні платіжні системи, які пропонує для оплати більшість іноземних бірж, – Payoneer та PayPall. Але остання в Україні не діє, тобто гроші з неї зняти не вийде, але нею можна розраховуватись при замовленні товарів через іноземні сайти.

Тетяна розповідає, що автори фото банку Depositphotos можуть виводити кошти через Payoneer або Skrill.

- Оплата зазвичай проходить у доларах, при цьому платіжні системи дають можливість прив'язати рахунок в українському банку,– додає Тетяна.

Поради для фрілансерів-початківців

Нестабільність доходу – основний мінус фрілансу. Також фріланс вимагає гарної дисципліни, щоб замість роботи не займатися скролінгом стрічки у Фейсбук. Олексій пояснює, чому покинув фріланс:

- Щоб бути гарним фрілансером, потрібно працювати 24 години на добу. Я втомився і створив свій проект.

Поради:

– підтягнути англійську;

– почати думати як підприємець.

- Перелаштувати мізки і почати думати як підприємець. Ви не матимете стабільної зарплатні, та все залежить лише від вас: скільки заробили, стільки й ваше. Я працюю без вихідних, святкових днів та відпусток. Я працюю по 16 годин на добу. Проте при бажанні я можу серед тижня кудись поїхати, і це плюс, – пояснює Олексій Кузнєцов;

– самоорганізація: зрозуміти, що фрілансер, який працює 2 годину на добу за ноутбуком на березі океану, – міф.

- Я рекомендую спочатку визначитися, чи готові новачки серйозно підійти до фрілансу як до будь-якої роботи. Головне – це самоорганізація і регулярність. Якщо вкладати зусилля і постійно вдосконалюватися, то буде і результат, – зазначає Тетяна.